

комплексів як передумову обґрунтування технології сферифікованих (структурованих) напівфабрикатів; розроблено інноваційний задум напівфабрикатів, одержаних шляхом реалізації потенціалу лактокальцію

Розробка наукових принципів структурування у технологічному середовищі молочної сироватки та узагальнення теоретичного та практичного досвіду одержання структурованих капсульованих продуктів на основі молочної сировини дозволили розширити асортимент готової продукції за рахунок залучення в технологічний цикл додаткових сировинних харчових ресурсів, які традиційно недостатньо використовувалися під час її переробки, а також підвищити ефективність технологічних циклів, більш ефективно використовувати харчовий та технологічний потенціал молочної сировини, розробити принципово нові науково обґрунтовані технології переробки молочної сировини з одержанням продукції з новими споживними властивостями та високим експортним потенціалом. Це повною мірою забезпечує міжгалузеву кооперацію та підвищує ефективність функціонування закладів ресторанного господарства.

В.А. Гросул, д-р екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

М.А. Дядюк, канд. екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

С.О. Зубков, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

МОЛОДІЖНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО В КРАЇНАХ СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА: ПОГЛЯД НА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Молодіжне підприємництво в Україні є «драйвером» як у вирішенні проблем молоді, так і соціально-економічних державних проблем, що обумовлює необхідність розширення його можливостей і використання потенціалу. Зараз для України характерними є повільні темпи розвитку підприємництва серед молоді через адміністративні, правові, фінансові, організаційні проблеми: відсутність комплексної методичної, організаційної, інформаційної, фінансово-кредитної, інвестиційної, виробничо-маркетингової, освітньої підтримки, системного аналізу та сприяння на державному, регіональному та місцевому рівнях.

У процесі навчання молодь отримує необхідні економічні знання, але система освіти не формує стимули та поведінкові компетенції, необхідні для успішної підприємницької діяльності.

Як свідчать результати різних досліджень, в Україні відсутні доступні й дієві стимули підприємницької активності молоді, недостатньо розвинена система професійної орієнтації молоді (відсутня комплексна державна політика професійної орієнтації), немає ефективного законодавчо закріпленого механізму, який би гарантував молодим фахівцям перше робоче місце, тому необхідно переймати досвід розвинених країн і створювати умови для самозайнятості молоді.

У напрямку підтримки та заохочення молодіжного підприємництва необхідно формувати в молодіжному середовищі підприємницький підхід через систему освіти, формальні і неформальні навчальні заходи, розвиток нестандартного мислення.

Механізм державної підтримки молодіжного підприємництва в Україні має формуватися в межах реалізації молодіжної політики держави, системи зайнятості населення, загальної економічної політики – у частині регулювання підприємницької діяльності, інноваційної політики – у контексті підтримки високотехнологічних проєктів, стартапів тощо. Заходи, що проводяться в межах основних напрямів цього механізму, мають ґрунтуватися на взаємодії державних та місцевих органів влади з громадянськими інститутами (громадськими, волонтерськими організаціями тощо), закладами освіти, науково-дослідними установами.

Перспективними інструментами, які широко використовуються в зарубіжній практиці та можуть бути імплементовані в Україні, є соціальне підприємництво, система консультування та наставництва, широка підтримка стартапів, особливо у високотехнологічній сфері.

В Україні з метою підтримки та створення сприятливих умов для розвитку та самореалізації молоді реалізуються численні державні програми та проєкти:

– «Український Пакт заради молоді – 2020» – європейська ініціатива, яка реалізується Міністерством молоді та спорту України спільно з Центром «Розвиток корпоративної соціальної відповідальності» націлена на створення нових робочих місць для молоді, допомогу молоді здійснити правильний вибір щодо майбутнього місця роботи, запровадження сучасних європейських механізмів і підходів до роботи з молоддю та консолідацію зусиль держави, громадськості й бізнесу для вирішення проблем освіти та працевлаштування молодих людей. Пактом передбачається створення, як мінімум, 300 партнерських проєктів між бізнесом та освітнім сектором і забезпечення 10 000 місць для стажування та першого робочого місця молоді;

– Державна цільова соціальна програма «Молодь України» на 2016–2020 роки, яка одним із важливих пріоритетів ставить зайнятість

молоді – забезпечення первинної і вторинної зайнятості та самозайнятості молоді, що дозволяє забезпечити сприяння зростанню підприємницької діяльності молоді, зокрема через удосконалення нормативно-правового забезпечення та введення інструментів державної підтримки молодих підприємців; розвиток підприємницьких навичок у молодих людей; стимулювання створення нових робочих місць, на які існує підвищений попит з боку молоді, а також робочих місць у нових технологічних секторах.

В Україні активно розвивається інфраструктура молодіжного підприємництва:

- Рада молодих підприємців України;
- Всеукраїнський молодіжний центр розвитку підприємництва;
- функціонує платформа «Моя кар'єра» – веб-сайт, який містить інформацію про ринок праці та актуальні професії, можливості для розвитку та правильної побудови кар'єри;

- освітній центр для підприємців Startup Ukraine (startpukraine.com);

- у регіональних центрах, містах, навчальних закладах створені численні бізнес-школи, бізнес-інкубатори, молодіжні центри, ІТ-хаби, проводяться конкурси стартапів, «Молодий підприємець року», проходять тренінги, конгреси, форуми, фестивалі та інше: Happy Farm (happyfarm.com.ua), Eastlabs (eastlabs.co), Startup Depot (startupdepot.lviv.ua), «Велика Ідея» (biggggidea.com), Соціальне підприємництво в Україні (www.socialbusiness.in.ua), Інкубатор Молодіжного підприємництва Youth Entrepreneur Incubator (<http://yei.org.ua>);

- ініціативи Харківської влади: створення молодіжного центру праці у складі Харківського обласного центру молоді; організація діяльності молодіжних трудових загонів; проведення ярмарок вакансій для молоді, конкурсів бізнес-планів для молоді, молодих підприємців тощо; проект ранньої профорієнтації в Харківській області;

- зокрема, у ХДУХТ діють «StartUp-центр ХДУХТ», проводяться круглі столи щодо проблем розвитку підприємництва в Україні та здійснюється дистанційне консультування з проблем підприємницької діяльності на порталі «Підприємництво та споживчий ринок м. Харкова» Департаменту адміністративних послуг та споживчого ринку Харківської міської ради (<https://ppr.kharkov.ua/advice>). Із метою полегшення подолання проблем розвитку молодіжного підприємництва в Україні, наведених у нашому дослідженні, і, як заходи підтримки, заохочення та підвищення потенціалу молодіжного підприємництва викладачами ХДУХТ спільно з університетами-партнерами з Білорусі (Білоруський торговельно-

економічний університет споживчої кооперації), Молдови (Економічна академія молдови, Технічний університет Молдови), Грузії (Батумський державний університет ім. Шота Руставелі), Вірменії (Вірменський державний економічний університет) та Латвії (Вища школа бізнесу, мистецтв та технологій RISEBA) за програмою Erasmus+ реалізується проект «Higher education institutions for youth entrepreneurship» (HEIFYE). Університети-партнери проекту, зацікавлені в транснаціональному співробітництві між освітою, наукою та бізнесом; поліпшенні міжнародного аспекту освіти; поширенні молодіжного підприємництва, передачі передового досвіду ведення бізнесу. Ідея проекту полягає в активізації молодіжного підприємництва в контексті європейської інтеграції як усередині країн, так і між країнами Східного партнерства та Європейського Союзу з використанням досвіду створення успішних бізнес-моделей у країнах Східного партнерства;

- поширення підприємницького підходу серед молоді може забезпечити створення таких програм надання консультаційної та практичної допомоги, наприклад служби / консультацій або програми менторства;

- доцільно регулювати попит і пропозицію місцевих ринків праці за допомогою посилення взаємодії між роботодавцями та освітніми установами; створити механізм закріплення молодих фахівців на підприємствах (наприклад, через пільгове оподаткування);

- розвивати програми підтримки молоді, що починає самостійну підприємницьку діяльність в сфері малого та середнього бізнесу; збільшити місцеві доплати до виплат держслужби зайнятості для мотивації молодих безробітних в організації власної справи.

У напрямку підвищення потенціалу молодіжного підприємництва та активізації молодіжного підприємництва в контексті європейської інтеграції всередині та між країнами Східного партнерства та Європейського Союзу з використанням досвіду створення успішних бізнес-моделей в країнах Східного партнерства проектом передбачено:

- підготувати методичні матеріали для бізнесових, наукових, освітніх структур, органів державної влади та місцевого самоврядування про специфіку ведення бізнесу в різних країнах, реалізації успішних бізнес-моделей, підприємницького досвіду для молодих підприємців з метою імплементації кращого міжнародного та національного досвіду;

- створити мережу центрів навчання і підтримки молодих підприємців на базі університетів, що дозволить поєднувати якісну освіту (передача знань про ведення бізнесу), науку (розвиток

передових наукових підходів в різних сферах економіки і управління бізнесом) і бізнес (апробація отриманих знань і досвіду, а також передові наукові розробки в області економіки і управління бізнесом).

– розробити інтернет-платформу для спілкування, обміну досвідом, пошуку потенційних партнерів для молодих підприємців та центрів навчання та підтримки молодіжного підприємництва у вищих навчальних закладах країн-партнерів, що сприятиме формуванню мережі контактів і передачі кращих бізнес-практик на регіональному, національному та європейському рівнях.

The publication was made as part of the Erasmus+ project №589942-EPP-1-2017-1-UA-EPPKA2-CBY-EP-PE «Higher education institutions for youth entrepreneurship» (Grant Agreement №2017-2269/008-001). The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

О.П. Близнюк, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

О.М. Іванюта, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)

МІНІМАЛЬНА ЗАРОБІТНА ПЛАТА ЯК МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ДОХОДІВ НАСЕЛЕННЯ КРАЇНИ: СВІТОВІ СТАНДАРТИ Й УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ

Мінімальна заробітна плата – це встановлений законом мінімальний розмір оплати праці за виконану працівником місячну (годинну) норму праці. Мінімальна заробітна плата є державною соціальною гарантією, обов'язковою на всій території України для підприємств усіх форм власності і господарювання та фізичних осіб, які використовують працю найманих працівників, за будь-якою системою оплати праці.

Розмір мінімальної заробітної плати встановлюється Верховною Радою України за поданням Кабінету Міністрів України не рідше одного разу на рік і прописується в законі про Державний бюджет України на відповідний рік. Згідно із прийнятим Держбюджетом – 2018, з 1 січня 2018 року розмір мінімальної заробітної плати в Україні дорівнює 3723 грн, що більше на 523 грн, або 16,34% у порівнянні з попереднім 2017 роком. У погодинному розмірі мінімальна заробітна плата: з 1 січня – 22,41 гривні.